

lijk waren er toen zo'n 60 tal altaren.

De abdij heeft, ondanks dat er inmiddels veel verdwenen is, nog steeds de grootste en heel unieke collectie middeleeuwse kunst van heel Zweden, voornamelijk bestaande uit houten beelden, afkomstig uit het hele land.

In de 16^e eeuw is door Gustav Vasa's reformatie de kracht van het convent gebroken, maar omdat veel van de nonnen afkomstig waren van heel invloedrijke families, werd het klooster pas gesloten in 1595 als laatste van het hele land. Vanaf 1825 wordt de abdij met toestemming van de staat gebruikt als parochiekerk.

Samenvattend kan gezegd worden, dat Vadstena een mooi oud stadje is met een rijke geschiedenis, dat haar middeleeuws karakter goed bewaard heeft, wat vooral goed te zien is aan de nauwe en bochtige straatjes en schilderachtige gebouwen, mooi gelegen aan het Vättern, met achter en naast een heus kasteel (gebouwd tussen 1545 en 1620) een schitterende jachthaven. Vermeldenswaard is ook, dat Vadstena ligt op de pleziervaartroute van Stockholm naar de westkust van Zweden. In deze route moeten meerdere z.g. sluistrappen worden genomen, om het enorme hoogteverschil tussen de hooggelegen meren en het zeeniveau te overbruggen. (We zagen één van die sluistrappen bij Berg, die maar liefst 13 trappen achter elkaar had, een spectaculair gezicht).

Kortom: Vadstena is een bezoek meer dan waard.

"Het Klooster Marienhof"

door ds. J.J. Bos. Rectificatie

In ons vorige nummer, 14e jaargang, nr. 3 hebben wij een artikel van ds. J.J. Bos opgenomen over "Het Klooster Marienhof" in de Birkst. Maar er ging iets helemaal fout. De tekst stond op drie velletjes A4 en de vellen 2 en 3 zijn verwisseld. Daarvoor onze excuses.

Dit houdt in dat u de laatste vier regels van pagina 17, de gehele pagina 18 en 31 regels van pagina 19 moet lezen na de rest van pagina 19, pagina 20 en pagina 21. Dan ontstaat er een begrijpelijk verhaal en dat was ds. J.J. Bos wel toevertrouwd, Nogmaals onze excuses.

De redactie

HET KLOOSTER 'MARIËNHOF' IN DE BIRCKT II
 door Ds. J.J. Bos

Matthiae Apostoli 1439. Vóór den aanvang van de hoogmis gaan de Broeders, onder klokgelui, in processie, tot aan de poort, met gezang en kruisen, zoo plechtig mogelijk, de kostbare reliquiën tegemoet, welke Broeder Gerardus Moerse uit Keulen had medegebracht, en welke hun geschonken waren uit achting voor, en door de tusschenkomst van Heer van Zanten, uit de Sacristie der Keulsche Kerk.

1441, wordt Jacobus Simonszn, een goed man, uit het College van het Huis van Johannes, den Evangelist, bij Amsterdam, tot zesden Prior van Marienhof gekozen.

Voor zijne bekeering was hij, meer dan betaamde, aan de wereld gehecht geweest. Hij was eerst Vicaris van de S. Maria-kerk, te Utrecht. Toen hij daar echter velen zag die voortleefden in zedebederf, werd hij door de vreeze Gods aangegrepen, verliet de wereld, en begaf zich in dit Klooster. Nadat hij het geestelijke kleed had aangenomen, heeft hij volkomen, oprecht, en trouw, zich op bekeering en doo-ding des vleesches toegelegd. En nadat hij het bestuur over dit Klooster had aanvaard, muntte hij niet alleen boven de anderen uit in waardigheid, maar ging allen voor in vroomheid, zoekende alles wat rechtvaardig en heilig was, meer door zijn voorbeeld dan door woorden, aan te wijzen.

Op S. Pontiaans-avond 1448 sticht Alijt Both, Harmen Jansz. dochter, weduwe van Hendrik Both, een Altaar in de S. Joriskerk te Amersfoort, in het Noorden aan de vijfde pilaar van die kerk, en geeft daartoe een stuk land, aan de Eembrug, eenig geld, en een Brevier aan drie stukken, om aan dat altaar te gebruiken, en stelt dat alles in handen, onder opzicht, en ter beschikking van de Heeren Jacob, Prior der Regulieren van Sint Marienhof in de Birckt; Jan Lubbertz., Biechtvader der Zusters van S. Agaten; en Augustijn, Biechtvader der Zusters van S. Agnieten; te Amersfoort; en wie na hen hunne Huizen voorsz. bewonen en regeeren zullen. (v. Bemmél, a.m., b. 103, 114)

December 1481. Joost van Lalaing, Stadhouders van Holland, liet, door zijnen Kapitein Petijt Salezaert, Soest aan kolen leggen, waarna die krijgslieden, nabij het Klooster in de Birckt, over de Eem trokken, en uit den polder De Slage wel 1500 stuks vee medevoerden. (Matthaeus, Analecta I. bl. 409.)

11 November 1483 stierf onze Broeder Rodolphus Gerritse van Wesop, die langen tijd Onderpriester en Procurator van ons Huis is geweest. Daarna werd hij verkozen tot Prior van het S. Hieronymus-Huis bij Leijden, dat hij langen tijd ijverig heeft bestuurd, en in geestelijk en wereldlijk opzicht uitermate heeft ontwikkeld. Hij stierf aan verval van krachten, en is aldaar op het koor met groot eerbetoen begraven. (Matthaes, Fund et Fater Eacles bl. 519, enz.)

1484. Broeder Jacobus Spenge, geboortig van Utrecht, Procurator van het Huis van S. Agnes, nabij Zwolle, hier tot Prior verkozen, heeft van die betrekking een jaar daarna weder afstand gedaan, omdat de tijd hem niet beviel.

1485. Na hem werd Wilhelmus Frinde verkozen, die op dat oogenblik Procurator, (Huisbezorger), was van Vredendaal (Vallis Pacis). Deze Vader, zeer eerwaardig door zijnen deugdzamen wandel, openbaarde daarin, ook aan anderen de genade Gods die hem bezielde.

9 April 1495, overleed Broeder Aegidius Willemsz., geboren te Duijveland, in Zeeland, Priester "Professus, et in sacerdotie, et in ordine Jubilearius"; dat is, hij was 50 jaren Priester en Ordebroeder geweest.

14 Maart 1503, overleed Broeder Gerardus Ploes, geboren te Utrecht, Presbijter Professus. Hij was, naar het lichaam, groot en sterk, en zeer werkzaam. Daar hij veel te huis was, heeft hij in zijne dagen vele verbeteringen aan het uitwendige van het Huis aangebracht. Hij had meer behagen in het ijverig bezig zijn van Martha, dan in het gemoedelijke en rustige beschouwen van Maria.

1503. In dit jaar overleed ook, aan pleuris, Broeder Matthias Weerdt, onze Onder-Prior. Verlamming was de hoofdoorzaak van zijnen dood. Schoon bewusteloos, was hij toch zindelijk, niet gesteld op fraaie kleederen, maar eerbaar. In overeenstemming met de etymologie van zijnen naam, was hij niet trotsch en hoog, maar klein voor den Heer. In zijnen bediening was hij sterk als een man, maar nederig en gehoorzaam tegenover zijne meerderen.

1511 overleed Broeder Hubertus Jacobsz. Vencoppel, te Utrecht geboren, "Presbijter professus". Nadat hij vele jaren Sacristijn, (Schatbewaarder), geweest was, werd hij door eene beroerte getroffen, en in de ziekenkamer verzorgd. Hij was, in zijne goede dagen, nauwgezet en werkzaam in zijne bediening, en droeg veel zorg voor de versiering van

de (parochie?) kerk. Dikwijls nam hij meer werk op zich dan hij volbrengen kon. Nadat hij vele missen voor wijlen Keizer Hendrik gelezen had, heeft hij de voordeelen daarvan aan muurschilderingen in de (parochie?) kerk besteed, en heeft deze zeer verfraaid achtergelaten. (Al spoedig nadat ik, in 1847, te Soest gekomen was, werd mij door een bejaard Emeritus Predikant van Amersfoort gevraagd, of op de muren in de Soester-kerk, nog die "engelen met pruiken op" te zien waren, die hij er gezien had. Ik had echter, tot dien dag toe, niets gezien dan witte muren. Bij latere vertimmering echter, is op verschillende plaatsen muurschildering voor den dag gekomen, en dat kan dus nog wel werk geweest zijn van Broeder Hubertus Jacobsz. Vencoppel. Van welke waarde dat werk geweest was kan ik niet zeggen, want toen ik er bij kwam, was alles reeds overgewit of weggehakt).

EEN ONGEWOON TREINTRANSPORT door Hugo Schaaf

In 1942 en 1943 woonden wij op Bosstraat 35 dat deel uitmaakte van een blokje van drie aan elkaar gebouwde woningen, min of meer in de vorm van een letter L.

Op een zo klein mogelijk oppervlak gaven Bosstraat 33, 35 en 37 zodoende maximum huurprofijt, in ieder geval in theorie! De huizen stonden waar nu het Hertenaantje is, dicht bij de spoordijk en op het toen nog open gebied tegenover Bosstraat 12 en 14. Tot in de jaren 50 stond daar een bord met het opschrift "Bouwgrond te koop" en volgens een oom had hij rijk kunnen worden als hij omstreeks 1930 grond in Soest had gekocht, die toen niet meer dan 3 cent per 1 m² kostte.

De huizen werden bereikt via een pad dat begon waar de eerste huizen links op de Bosstraat toen eindigden. Voor Bosstraat 37 splitste het pad zich: 1 tak ging linksaf naar nummer 33 en 35, de ander naar nummer 37 en dan naar rechts waar beide samenkwamen. Langs een roggeveld volgde het pad nu de spoordijk om bij de overweg te eindigen, net als Laantje de Bree, van vanaf het huisje van de oude de Bree aan de Bosstraat tegenover de jeugdherberg begon.

Op nr. 33 woonde mw. Hazeleger met zoontje; haar man werkte elders in het land en op nr. 37 mw. v.d. Berg met zoon en